Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskeva EU:n strategia

Ympäristövaliokunnan kuulemistilaisuus
22.6.2022
Teams-kokous

Sarianne Tikkanen, ympäristöministeriö

Tekstiilistrategia on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, kiertotalouden toimintasuunnitelman ja teollisuusstrategian toimeenpanoa

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, 2019

EU:n uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma, 2020
Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta

- Sisältää 35 toimenpidettä ja/tai lainsäädäntöaloitetta
  - yksi niistä on EU:n tekstiilistrategia

EU:n teollisuusstrategia (2020) **ja sen päivitys 2021**
- tekstiilit on nostettu keskeiseksi arvoketjuksi, jossa on kiireellinen tarve ja hyvät mahdollisuudet siirtyä kestäviin ja kiertotalouteen perustuviin tuotanto-, kulutus- ja liiketoimintamalleihin.

Muita tekstiileihin liittyviä strategioita EU-tasolla

Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia – myrkyttömät materiaalikierrot

- **Safe-by-Design** –periaate kaikkeen tuotesuunnitteluun
- **haitallisten aineiden** minimointi tuotteissa ottamalla käyttöön vaatimuksia mm. tekstiileihin (REACH-asetus)
- lisätään investointeja kestäviin innovaatioihin ja teknologioihin

EU:n muovistrategia 2018

- mm. mikromuovit ja muovipohjaiset raaka-aineet ja kuidut

Saasteettomuustoimintasuunnitelma

Uusi kuluttaja-asioiden toimintaohjelma 2020

- Vihreä siirtymä yksi viidestä painopisteestä

Kestävän rahoituksen taksonomia

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Sarianne Tikkanen, ympäristöministeriö

EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelman aloitteita 2022

Circular economy package I (30.3.2022)

- Kestävien tuotteiden aloite
- Ehdotus ekosuunnitteludirektiivin muutoksesta asetukseksi ja laajentamisesta
- **Strategia kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä varten**
- Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen vihreässä siirtymässä
- Rakennustuoteasetuksen muutos

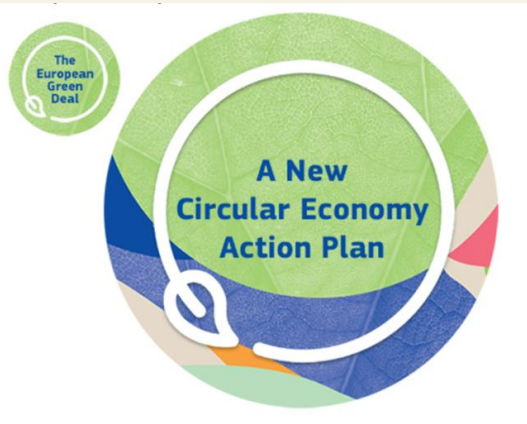

- Uudet elektroniikan suunnitteluvaatimukset ja kuluttajien oikeudet (5.7.2022)
-

Circular economy package II (20.7.2022)

- Suuntaviivat biopohjaisille, biohajoaville ja kompostoituville muoveille
- Pakkausdirektiivin uudistaminen

- Vihreät väittämät ja ympäristöjalanjälki -menetelmä (loppuvuosi)
- Tavaroiden kestävä kuluttaminen – edistetään korjaamista ja uudelleenkäyttöä *(loppuvuosi)*
- Tavaroiden korjauttamista kannustava aloite *(loppuvuosi)*

Miksi tarvitaan tekstiilistrategiaa?

- Tekstiilit on erittäin resurssi-intensiivinen toimiala, jolla on merkittäviä ympäristö-, terveys- ja sosiaalisia vaikutuksia
- useimmat vaikutukset toteutuvat EU:n ulkopuolella

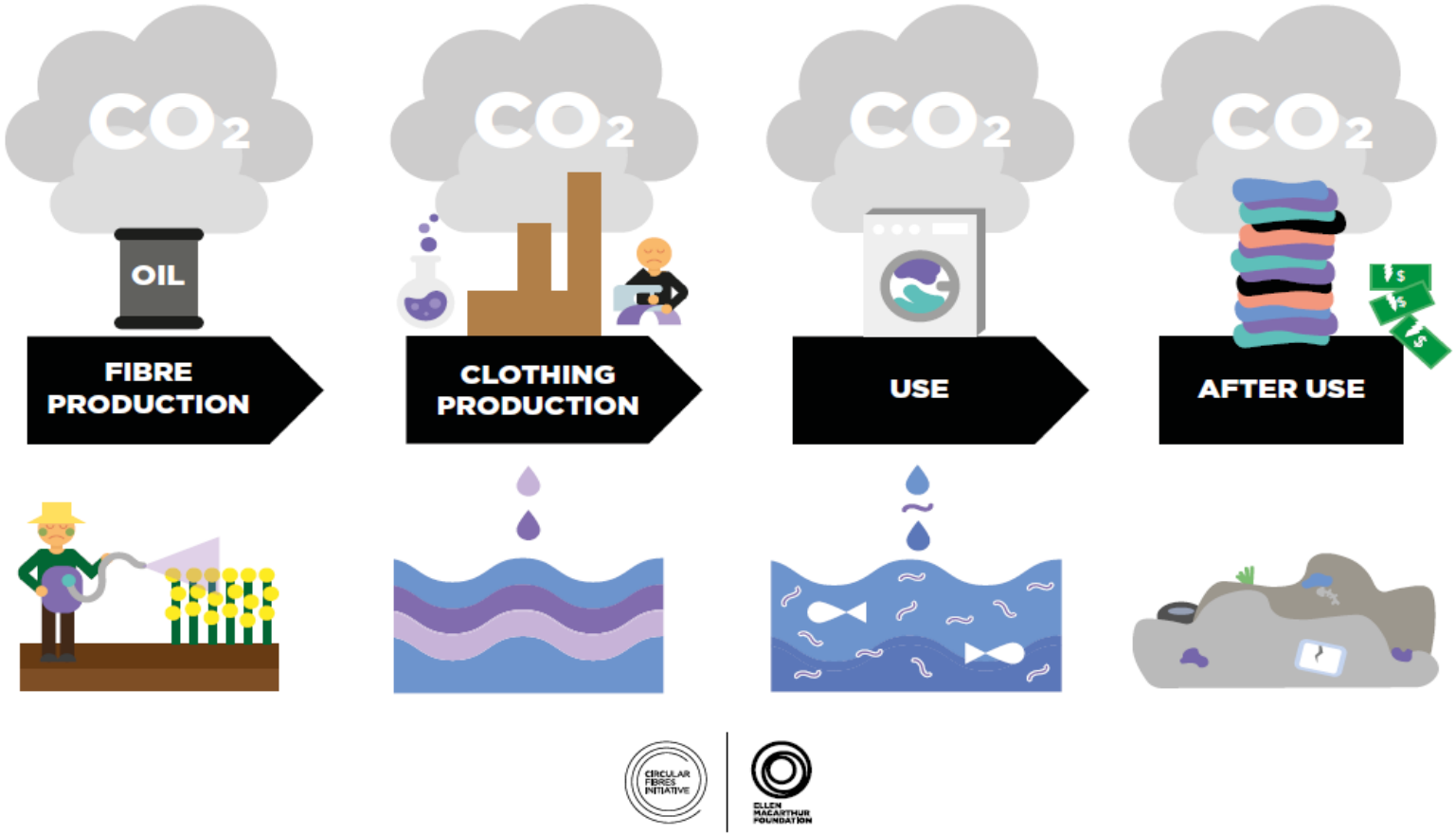

European Environment Agency

Euroopan ympäristökeskus: Textiles in EU's Circular Economy

- EU:ssa poistetaan vuosittain käytöstä noin 5,8 milj. tonnia tekstiilejä eli noin 11 kg / henkilö
- Tekstiilit neljänneksi suurin luonnonvarojen käyttäjä
- Viidenneksi suurimmat CO_2 päästöt
- Veden kulutus suurta
- Paljon haitallisia aineita ja kemikaaleja
- Käytön aikaisia mikromuovipäästöjä

Lähde: Ellen MacArthur Foundation (2017): A new textiles economy.

Maailmanlaajuiset vaatteiden materiaalivirrat

– tekstiilisektori toimii edelleen pääosin lineaarisesti
-> siirtymä kiertotalouden mukaiseen toimintamalliin on välttämätöntä

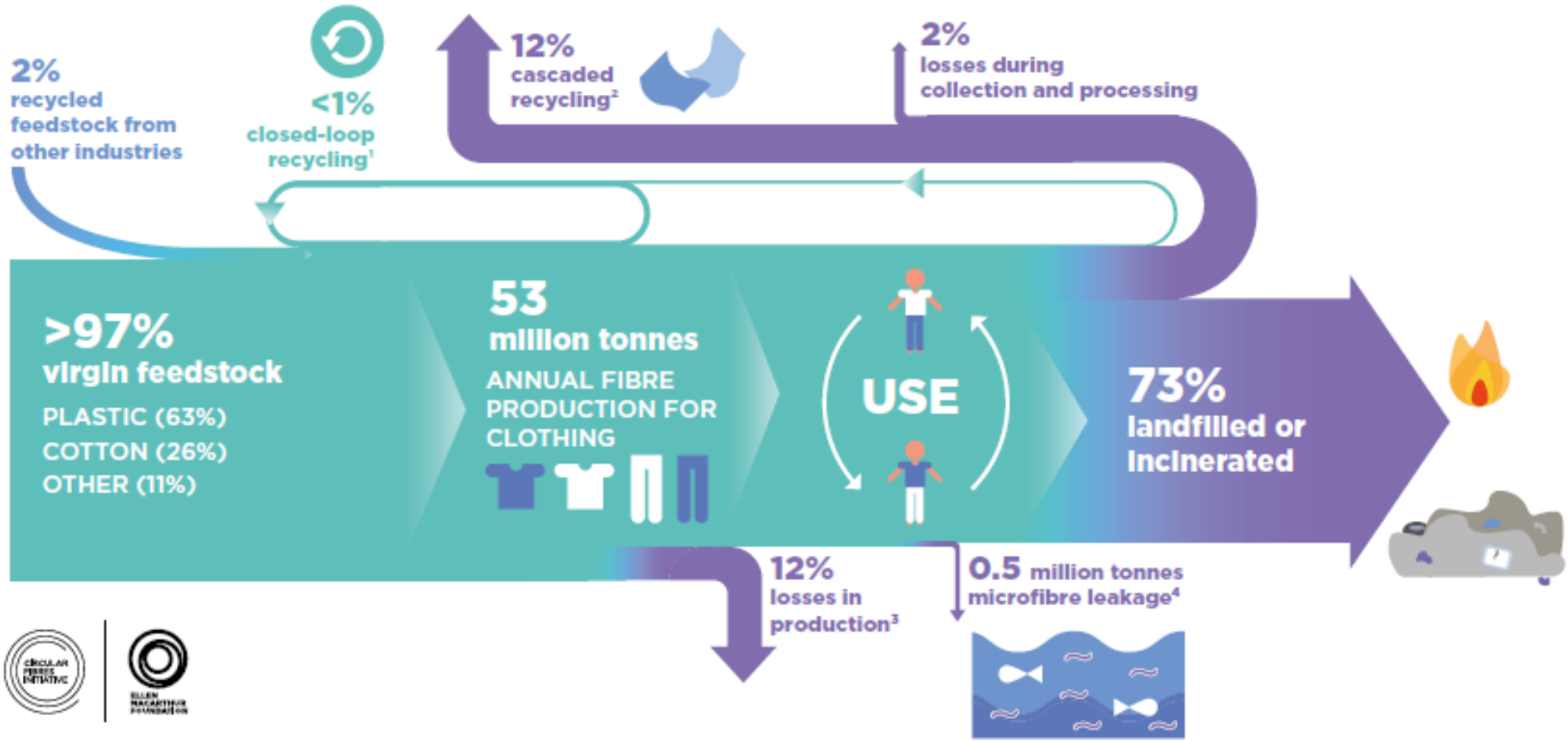

Lähde: Ellen MacArthur Foundation (2017): A new textiles economy.

Tekstiilistrategia pähkinänkuoressa: - tavoitteena on koko arvoketjun vihreä siirtymä

Strategian tavoitteena on tekstiilisektorin vihreä siirtymä kohti kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia toimintatapoja, jotka samalla luovat kilpailukykyä ja innovaatioita sekä vahvistavat resilienssiä.

Komission visio tekstiilien tuotannosta ja kulutuksesta vuonna 2030 on:

Kaikki EU-markkinoilla olevat tekstiilituotteet ovat:

- Kestäviä, korjattavia ja turvallisesti kierrätettäviä
- Valmistettu suurelta osin kierrätyskuiduista
- Eivät sisällä haitallisia aineita
- Valmistettu sosiaalisesti vastuullisesti

Komission tiedonanto + liitteessä aikataulu toimenpiteistä

https://ec.europa.eu/environment/strategy/textiles-strategy_fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kestävät ja vastuulliset kulutusvalinnat, uudelleen-käyttöä ja korjausta sekä lopuksi turvallinen kierrätys

- Kestävistä ja kierrätettävistä tuotteista on tullut uusi normaali kertakäyttömuodin sijaan
- Kuluttajat suosivat laatua ja kestävyyttä
- Uudelleenkäyttö- ja korjauspalvelut ovat kannattavia ja niitä on helposti saatavilla

- Tuottajat kantavat vastuun tuotteistaan koko arvoketjun ajan
- Varmistetaan poistotekstiilien kierrätyskapasiteettia ja laatu
- Jätehierarkia käytössä: jätteensynnyn ehkäisy ja uudelleenkäyttöön valmistelu tärkeää
- Uusiokuiduille on kysyntää ja toimivat markkinat
- Minimivaatimuksia kierrätysmateriaalin käytölle -> käyttövelvoite

fast fashion out of fashion

Kuva: Pixabay

Lisää kierrätys- ja biopohjaisia kuituja korvaamaan neitseellisiä luonnonvaroja

- Ekologisista syistä on välttämätöntä siirtyä käyttämään sekä kierrätyskuituja että uusia biopohjaisia kuituja
- Maailmanlaajuisesti vain noin prosentti vaatteiden materiaaleista kiertää suljetuissa kierroissa
- Poistotekstiilien erilliskeräys aloitetaan Suomessa 2023 ja kaikissa EU:n jäsenmaissa vuoden 2025 alkuun mennessä
- Suomessa on tehty pitkäjänteisesti ja menestyksekkäästi bio- ja jätepohjaisten kuitujen ja menetelmien kehitystyötä
- Edellyttää myös koulutusta, osaamista, innovaatioita ja investointeja

Kuva: Pexel

Miten päästään tavoitteisiin?
Ekosuunnittelu keskeisin keino vaikuttaa tuotesuunnitteluun

Ekosuunnitteluasetuksen tuotekohtainen sääntely keskeisin keino (delegoidut asetukset)

- Tuotesuunnitteluun vaikuttaminen: pakollisia **ekosuunnitteluvaatimuksia** kestävyydelle, korjattavuudelle ja kierrätettävyydelle
- Pakollisia vaatimuksia vihreille julkisille hankinnoille
- Myymättömien ja/tai palautettujen tekstiilien tuhoamiskielto
- **Digitaalinen tuotepassi** informaation jakamiseen

- EU ympäristömerkin arviointiperusteiden uudistaminen
  - Liittyy tulevaan aloitteeseen vihreistä väittämistä ja tuotteen ympäristöjalanjälki –menetelmästä (PEF)

Kuvalähde: Pexels

Uusia liiketoimintamalleja, koulutusta ja osaamista

- Kannustetaan kiertotalouden mukaisiin liiketoimintamalleihin ml. uudelleenkäyttö ja korjaustoiminta
- Vahvistetaan koulutusta ja osaamista osana tekstiilisektorin vihreää ja digitaalista siirtymää
- Lisäksi komissio kannustaa jäsenmaita ottamaan käyttöön taloudellisia verokannusteita korjaamisen ja korjauttamisen sekä uudelleenkäytön vauhdittamiseen

  -”favourable taxation measures for the reuse and repair sector”

Tekstiilialan ekosysteemin siirtymäväylä 2022 ->
- Skenaarioita ja sitoumuksia yhteistyössä tekstiiliajan toimijoiden kanssa

Tuottajavastuu yksi ehdotetuista ohjauskeinoista

Komissio aikoo ehdottaa laajennettua tuottajavastuuta koskevia yhdenmukaistettuja EU:n sääntöjä, joihin sisältyy maksujen mukauttaminen ympäristönäkökohtien perusteella

- Tavoitteena on
  - Kehittää järjestelmä tekstiilijätteen keräystä, lajittelua, uudelleenkäyttöä ja kierrätystä varten
  - Vaikuttaa tuotesuunnitteluun ympäristöporrastetuilla maksuilla
- **Merkittävä osa maksuista osoitettava jätteen synnyn ehkäisyyn ja uudelleenkäytön valmisteluun**
- **Toimeenpano:** jätepuitedirektiivin 2023 alkavan uudistamisen yhteydessä

§

Tekstiilijätteen uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostaminen

- Mahdollisesti pakollisia tavoitteita uudelleenkäytön valmisteluun ja kierrätykseen

%

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Suomen kanta EU:n tekstiilistrategiaa koskevassa E-kirjeessä liittyen tuottajavastuuseen

”Suomi pitää komission tavoitetta poistotekstiilien jätehierarkian mukaisen käsittelyn tehostamisesta erittäin kannatettavana. Sen sijaan **Suomi suhtautuu varauksellisesti komission ehdotukseen tekstiilejä koskevasta laajennetusta tuottajavastuusta EU:ssa.**

Suomi on huolissaan siitä, että EU:n tuottajavastuu-sääntelyn valmistelun aloittaminen voi useiden vuosien ajan vaikeuttaa, hidastaa tai jopa keskeyttää kansallisesti jo pitkälle valmisteltuja jätepuitedirektiivin mukaisia suunnitelmia ja investointeja tekstiilijätekeräyksen ja -kierrätyksen järjestämiseksi. Suomi pitää erittäin tärkeänä, että jäsenvaltioille mahdollistetaan erilaisia kansallisia ratkaisuja tekstiilijätteen jätehuollon järjestämiseksi erityisesti kotitalouksien tekstiilijätteiden osalta.

Lisäksi kotimaisten ja ulkomaisten toimijoiden tasapuolisten kilpailuolosuhteiden turvaamiseksi on välttämätöntä varmistaa, että kansainvälinen etäkauppa, ml. EU:n ulkopuoliset etäkauppiaat, saadaan kattavasti mukaan mahdolliseen tuottajavastuujärjestelmään ja sitä koskevan valvonnan piiriin.”

Myymättä jääneiden tuotteiden tuhoamiskielto ja muita keinoja

Komissio aikoo ehdottaa myymättä jääneiden tai palautettujen tuotteiden hävittämiskieltoa.

- Käyttämättömien tai lievästi virheellisten tuotteiden hävittäminen tarkoittaa sitä, että samalla heitetään hukkaan koko arvoketjussa käyte-yt resurssit ja energia.
- Tämä on tuhlausta niin ekologisesti, taloudellisesti kuin sosiaalisestikin.
- Ympäristöministeriön mielestä emme voi sallia toimintatapoja, jotka perustuvat tuotteiden tahalliseen tuhoamiseen.

Muita ohjauskeinoja mm.

- Mikromuovien tahattoman leviämisen estäminen tekstiilien käytön aikana
- Tekstiilijätteen vientiä OECD:n ulkopuolelle koskevien rajoitusten toimeenpano ja kriteerien kehittäminen jätteen ja käytettyjen tekstiilituotteiden erottamiseksi toisistaan
- Horisontti Eurooppa –ohjelma tukemaan tekstiilialan tutkimusta ja kehitystä
- Osaamisen kehittämistä ja markkinavalvonnan vahvistamista

Politiikkakoherentti toimeenpano vihreän siirtymän vauhdittamiseksi

Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskeva EU:n strategia

- On osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden toteuttamista
- Tavoitteena on neitseellisten luonnonvarojen käytön, KHK-päästöjen ja muiden haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen
- Vahvistaa myös kilpailukykyä, omavaraisuutta ja resilienssiä
- Edistää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista
- Liittyy moniin muihin EU:n strategioihin ja aloitteisiin

-> ohjauskeinojen ja toimeenpanon politiikkakoherenssi tärkeää

Kiitos!

Lisätietoja;
Sarianne.Tikkanen @ gov.fi
Puh. 0295 250042

Kuvalähteinä komission sivut, jos ei mainintaa muusta.

Kuvaaja Ksenia Chernaya palvelusta Pexels